

Joutsenmerkin kriteerit Siivouspalvelut

Versio 2.2

17. maaliskuuta 2009 – 30. kesäkuuta 2014

Pohjoismaiden ministerineuvosto perusti v. 1989 vapaaehtoisen ja positiivisen pohjoismaisen ympäristömerkin – Joutsenmerkin. Toimintaa valvoo jokaisessa pohjoismaassa kyseisen maan hallitus.

Lisätietoja löytyy kotisivuiltamme.

Tanska:

Miljømærkning Danmark
Dansk Standard
Kollegievej 6
DK-2920 CHARLOTTENLUND
Tel: +45 72 300 450
Fax: +45 72 300 451
www.ecolabel.dk
info@ecolabel.dk

Tämä on käännös tanskankielisestä asiakirjasta ”Svanemærkning af Rengørings-tjenester, version 2.0”.

Suomi:

Ympäristömerkintä
PL 489
FI-00101 HELSINKI
Puh: 0424 2811
Fax: 0424 281 299
www.ymparistomerkki.fi
joutsen@motiva.fi

Island:

Norræn Umhverfismerking á Íslandi
Umhverfisstofnun
Suðurlandsbraut 24
IS-108 REYKJAVÍK
Tel: +354 591 20 00
Fax: +354 591 20 20
www.svanurinn.is
svanurinn@ust.is

Norge:

Miljømerking
Tordenskiolds gate 6 B
NO-0160 OSLO
Tel: +47 24 14 46 00
Fax: +47 24 14 46 01
www.ecolabel.no
info@ecolabel.no

Sverige:

Miljömärkning Sverige AB
SE-118 80 STOCKHOLM
Tel: +46 8 55 55 24 00
Fax: +46 8 55 55 24 01
www.ecolabel.se
svanen@ecolabel.se

Tätä asiakirjaa saa kopioida vain kokonaisuudessaan tekemättä siihen muutoksia. Asiakirjan tekstiä saa lainata vain, jos sen laatija Pohjoismainen ympäristömerkintä mainitaan.

Siivouspalveluiden pohjoismainen ympäristömerkintä

076/versio 2.2

11. toukokuuta 2011

Mikä on joutsenmerkitty siivouspalvelu?	1
Miksi valita Joutsenmerkki?	1
Mitä voidaan joutsenmerkitä?	2
Merkin hakeminen	2
Mitä Joutsenmerkin saaminen edellyttää?	4
1 Yleisvaatimukset	5
2 Kemikaalivaatimukset	5
3 Kuljetuksia koskevat vaatimukset	9
4 Jätehuoltoa koskevat vaatimukset	13
5 Ympäristömerkittyjen tuotteiden käyttö	14
6 Pisteiden yhteenlasku	17
7 Laadunhallinta	18
8 Työympäristöä koskevat eettiset vaatimukset sekä ympäristö- ja laatujohtaminen	19
Markkinointi	23
Ympäristömerkin muoto	23
Valvonta	24
Käyttöoikeuden voimassaoloaika	24
Tulevat kriteerit	24
Määritelmät	25

Liitteet

1	Hakemuksen tarkastus, selvennykset ja ohjeet
2	Siivouspalvelussa käytettävät kemikaalit
3	Kemikaalit
4	Laatu- ja ympäristöjohtaminen
5	Vaatimuksen O14 dokumentointi
6	Ympäristömerkitsemättömien kemikaalien aineosat
7	Joutsenmerkityn siivouspalvelun markkinointi
8	GHS-järjestelmä (Globally Harmonised System)

Mikä on Joutsenmerkitty siivouspalvelu?

Joutsenmerkityllä siivouspalvelulla tarkoitetaan yritystä, joka tarjoaa asiakkailleen ympäristömyötäistä siivouspalvelua. Joutsenmerkityissä siivouspalveluissa käytetään vähän kemikaaleja, joista suurin osa on ympäristön kannalta parempia. Lisäksi huolehditaan ympäristökuormituksen vähentämisestä kuljetuksissa ja jätehuollossa. Siivouksen laadun on oltava hyvä ja siivouspalveluyrityksen henkilökunnan on oltava hyvin koulutettua.

Miksi valita Joutsenmerkki?

- Joutsenmerkin luvanhaltija voi käyttää Joutsenmerkkiä markkinoinnissa. Joutsenmerkki on tunnettu ja korkealle arvostettu Pohjoismaissa.
- Joutsenmerkki on kustannustehokas ja yksinkertainen tapa tiedottaa asiakkaille ja ostajille yrityksen ympäristötyöstä ja sitoutumisesta ympäristöasioiden hoitoon.
- Ympäristömyönteisellä yrityksellä on usein mahdollisuuksia säästää kustannuksissa esimerkiksi vähentämällä siivouksessa käytettävien kemikaalien määrää ja kuljetuksiin käytettävää polttoainetta.
- Ympäristöpainotteiset toimenpiteet auttavat siivouspalveluiden tuottajia tulevien ympäristövaatimusten toimeenpanossa.
- Ympäristökysymykset ovat usein monimutkaisia ja tiedon saaminen jostakin tietystä ympäristökysymyksestä voi olla vaikeata ja aikaa vievää. Joutsenmerkintä voi opastaa yritystä sen ympäristötyössä.
- Joutsenmerkinnässä ei ole kyse ainoastaan ympäristöasioista, vaan myös laadusta, koska näitä kahta asiaa ei voida erottaa toisistaan. Täten Joutsenmerkkiä voidaan pitää myös laadun takeena.

Mitä voidaan joutsenmerkitä?

Tavallisia siivouspalveluja tarjoavat yritykset voivat saada Joutsenmerkin. Tavallinen siivous tarkoittaa tehtäviä, jotka ovat välttämättömiä sisätilojen puhtaana pitämiseksi. Tällaisia tehtäviä ovat säännöllinen ylläpitosiivous ja perussiivous, joihin sisältyvät mm. lattiapintojen ylläpito ja jätteiden kerääminen. Tavallista siivousta kutsutaan tässä asiakirjassa vain siivoukseksi.

Tuoteryhmään eivät kuulu erikoissiivous eikä ikkunoiden pesu. Katso lisäselitykset kappaleessa Määritelmät.

Tuoteryhmän määrittely mahdollistaa sen, että kuluttajille, yrityksille ja yhteiskunnalle suoritettavat siivouspalvelut voivat saada Joutsenmerkin. Tämä koskee sekä siivouspalveluyritysten suorittamaa että tilojen omistajan tai haltijan organisoimaa siivousta.

Ympäristömerkki myönnetään vain koko palvelulle – palvelun tuottaja ei näin ollen voi esim. myydä joutsenmerkittyä siivousta vain yksille ja joutsenmerkitöntä siivousta toisille asiakkaille. Palvelun tuottaja voi kuitenkin jakaa palvelun erillisiin taloudellisiin tulosyksiköihin, jos yrityksellä on tällaisia (esim. jos siivouspalvelu on jaettu tilinpidollisesti itsenäisiin osastoihin, esim. alueosastoihin tai asiakastyypin mukaisiin osastoihin). Siinä tapauksessa tulosyksikön/-yksiköiden nimi/nimet, jolle/joille ympäristömerkintää haetaan, on ilmoitettava hakemuslomakkeessa.

Merkin hakeminen

Siivouspalveluiden kriteerit koostuvat pakollisista vaatimuksista ja pistevaatuksista. Pakolliset vaatimukset on merkitty O-kirjaimella ja numerolla ja kaikkien pakollisten vaatimusten on täyttyvä, jotta Joutsenmerkin käyttö lupa voidaan myöntää.

Pistevaatuksukset on merkitty P-kirjaimella ja numerolla. Hakijan on lähetettävä selvitys ja dokumentaatio jokaisesta pistevaatuksuksesta, jokainen vaatimus antaa tietyn pisteen. Pistet lasketaan yhteen ja tietty pistemäärä vaaditaan Joutsenmerkkiin.

Asiankirjan vaatimusosaa voidaan käyttää tarkistuslistana merkitsemällä kunkin vaatimuksen jälkeen rasti ruutuun ”kyllä ja ei” sen mukaan, täyttyykö vaatimus vai ei.

Symbolit tekstissä

Jokaisen vaatimuksen alla on kuvattu, mitkä asiakirjat hakijan pitää vaatimuksen vuoksi lähettää:

- liitä asiakirja
- vaatimusten täytyminen tarkistetaan paikan päällä
- liitä asiakirja ympäristöasioiden hallinnan toimintatavoista

Mikäli vaatimukseen tarvitaan selitys (esim. alaviite), kirjoitetaan se heti vaatimuksen perään kursiivilla (selittävä teksti).

Hakemus

Hakemus lähetetään sen Pohjoismaan ympäristömerkintätoimistoon, jossa siivouspalvelu toimii (katso osoitteet asiakirjan alussa). Hakemukseen kuuluu hakemuslomake ja kirjallinen aineisto, jolla osoitetaan tämän asiakirjan kappaleiden 1 ja 8 täytyminen.

Lisätietoa ja apua hakemuksen laadintaan löytyy ympäristömerkinnän kotisivuilta www.ymparistomerkki.fi tai ottamalla yhteyttä ympäristömerkinnän toimistoon.

Joutsenmerkittyä siivouspalvelua ei voi rekisteröidä muihin maihin.

Tarkastuskäynti

Ennen kuin Joutsenmerkin käyttöluupa myönnetään käy Pohjoismainen ympäristömerkintä tarkastuskäynnillä yrityksessä. Käynnin aikana tarkastetaan laskelmien tausta-aineisto, alkuperäiset todistukset, mittauspöytäkirjat, ostotilastot ja muu vastaava aineisto, jolla voidaan varmistaa vaatimusten täytyminen. Lue enemmän liitteen 1 kappaleesta 1.

Kustannukset

Hakemusmaksu laskutetaan hakemuksen yhteydessä. Lisäksi peritään vuosimaksu, joka perustuu Joutsenmerkityn siivouspalvelun liikevaihtoon.

Tiedustelut

Halutessasi lisätietoja ota yhteyttä Ympäristömerkintään. Yhteystiedot löytyvät kansilehden kääntöpuolelta tai internetosoitteesta: www.ymparistomerkki.fi.

Mitä Joutsenmerkin saaminen edellyttää?

Siivouspalveluiden kriteerit koskevat käytössä olevia kemikaaleja ja niiden aineosia sekä kuljetuksia ja jätehuoltoa. Nämä kriteerit suhteutetaan pääsääntöisesti vuoden aikana siivottujen neliömetrien (m²) määrään. Lisäksi kriteerit sisältävät vaatimuksia siivouksen laadun seurannasta, johtamisesta, toiminnan eettisyydestä ja henkilöstön kouluttamisesta.

Joutsenmerkin myöntäminen edellyttää, että

- kaikki pakolliset vaatimukset täytetään
- saavutetaan vähintään 16 pistettä 27 mahdollisesta. Jos siivouspalveluyritys ei käytä siivouspalvelussa ajoneuvoja tai yrityksellä on vain muussa kuin siivouspalvelussa käytettäviä ajoneuvoja, yrityksen on saatava vähintään 13 pistettä 22 mahdollisesta.
- Pohjoismainen ympäristömerkintä on tehnyt tarkastuskäynnin, katso liite 1 kappale 1.

Vaatimusten laskeminen

Niissä vaatimuksissa, joissa hakijan tulee laskea vuosikulutus, tulee käyttää viimeksi kuluneen vuoden tietoja tai tietoja vähintään kolmen kuukauden ajalta.

1 Yleisvaatimukset

Pakolliset vaatimukset

O1 Siivottujen neliömetrien määrä

Hakijan on laskettava vuoden aikana siivottujen neliömetrien määrä.

Jos hakija tarjoaa siivouksen lisäksi erikoissiivousta ja/tai muita palveluja, nämä on erotettava kriteerien tarkoittamasta siivouksesta vuoden aikana siivottujen neliömetrien määrän laskennan yhteydessä.

Siivottujen neliömetrien määrä lasketaan sopimusten mukaisten pinta-alojen ja siivoustiheyden perusteella. Katso esimerkki liitteen 1 kappaleessa 2.

Siivottujen neliömetrien määrä voidaan laskea kahdella tavalla:

1) Sopimukseen merkittyjen pinta-alojen ja siivoustiheyden perusteella. Katso esimerkki liitteen 1 kappaleessa 2.

2) Siivouksen vuosityöajan perusteella:

Vuoden aikana siivottujen neliömetrien lukumäärä =
työvuodet $\times$ 297 500 m²

Kokoaikaisen työntekijöiden määrä kerrotaan työvuoden kaavalluvulla (yksi kokoaikainen työntekijä siivoaa vuoden aikana arviolta 297 500 m²).

- Laskelma vuoden aikana siivottujen neliömetrien määrästä kriteereihin sisältyvät siivouksen osalta.

2 Kemikaalivaatimukset

Pakolliset vaatimukset

O2 Kemikaalien tiedot

Jokaisesta käytetystä kemikaalista on annettava vähintään seuraavat tiedot:

Toimittajan käyttöohjeet tai käyttöturvallisuustiedotteet.

Lyhyt kuvaus aineen käyttötarkoituksesta ja annostelusta sekä ohjeet mahdollisten annosteluapuvälineiden käytöstä (kuten annostelupumpuista ja -suulakkeista, mittavälineistä, injektiojärjestelmistä ja annostelulaitteistoista). Tiedot saattavat ilmetä toimittajan käyttöohjeista.

- Toimittajan käyttöohjeet tai käyttöturvallisuustiedotteet kaikista kemikaaleista ja kuvaus aineen käyttötarkoituksesta ja annostelusta.

Jos hakijalla on sertifioitu ympäristö- tai laadunhallintajärjestelmä (ISO, EMAS tai vastaava), joka kattaa ympäristömerkinnän piiriin kuuluvan siivouksen, hakijan ei tarvitse liittää tavarantoimittajien antamia käyttöohjeita hakemukseen. Tällöin riittää, että hakija toimittaa kopiot edellä mainitut seikat kattavasta sertifikaatista ja laadunhallintajärjestelmän kyseisestä kohdasta.

O3 Oikea annostelu

Oikean annostelun takaamiseksi kaikkien työntekijöiden on saatava annosteluohjeet tai mittavälineet työpisteisiinsä. Tämän tulee kuulua yrityksen menettelyihin.

- Hakijan on toimitettava kuvaus menettelytavasta, joka osoittaa, että vaatimus täyttyy.
- Tarkastetaan tarkastuskäynnillä.

O4 Kemikaalien kulutus yli 640 µl/m²

Kemikaalien kulutus ei saa olla suurempi kuin 640 µl/m².

Kulutus lasketaan tuotteen kokonaiskulutuksen perusteella (sisältäen tuotteen sisältämän veden). Myös siivouspalveluyrityksen omissa pesukoneissa käytettävä pesujauhe lasketaan. Jos pesujauhe tai puhdistustuote ilmoitetaan kilogrammoina, luku on muunnettava millilitroiksi tuoteselosteen tai pakkauksen tiivistietojen perusteella.

Katso liitteestä 2, mitkä puhdistustuotteet otetaan huomioon. Erityissiivouksessa käytettäviä kemikaaleja ei oteta huomioon laskelmassa.

Kemikaaleja, joita siivouspalveluyritys käsittelee asiakkaan puolesta ja joilla ei suoraan ole tekemistä siivouspalvelun kanssa, kuten astianpesuaineen täyttäminen asiakkaan astianpesukoneeseen, käsiastianpesuaineen ja WC-tilojen käsisaippuasäiliöiden täyttäminen asiakkaan käyttöön tai jäänsulatusaineiden käyttö lumitöiden yhteydessä, ei oteta huomioon.

Jauhemuotoiset pesuaineet kerrotaan 4:llä kemikaalikulutusta laskettaessa.

- Selvitys puhdistusaineiden kokonaiskulutuksesta (mukaan lukien pesuaineet yrityksen omiin pesukoneisiin) neliometriä kohden. Täytettyä liitettä 3 voidaan käyttää (saatavana tiedostomuodossa Pohjoismaiselta ympäristömerkinnältä).

Pistevaatimukset

P1 Kemikaalien kulutus

Jos kemikaalien kulutus on alle 140 µl vuoden aikana siivottua neliometriä kohden: 5 pistettä

Jos kemikaalien kulutus on 140–239 µl vuoden aikana siivottua neliometriä kohden: 4 pistettä

Jos kemikaalien kulutus on 240–339 µl vuoden aikana siivottua neliometriä kohden: 3 pistettä

Jos kemikaalien kulutus on 340–439 µl vuoden aikana siivottua neliometriä kohden: 2 pistettä

Jos kemikaalien kulutus on 440–539 µl vuoden aikana siivottua neliometriä kohden: 1 piste

Jos kemikaalien kulutus on 540–640 µl vuoden aikana siivottua neliometriä kohden: 0 p

Laskelman selitys, katso O4

- Katso O4

Pakolliset vaatimukset

05 Ympäristömerkittyjen kemikaalien käyttö

Ympäristömerkittyjen kemikaalien suhteellisen osuuden käyttömäärästä on oltava yli 50 %.

Osuus lasketaan tilavuusprosentteina vuoden aikana käytettyjen kemikaalien kokonaismäärästä. Kemikaalit, jotka otetaan huomioon puhdistuskemikaalien tilavuusprosenttia laskettaessa, ovat nähtävissä kohdassa O4.

Ympäristömerkityt kemikaalit ovat saaneet ympäristömerkin tai vastaavan tyyppin 1 merkkijärjestelmän mukaisen merkin käyttöoikeuden (standardin ISO 14024 mukaisesti). Esimerkkejä on liitteen 1 osiossa 3.

- Selvitys ympäristömerkittyjen kemikaalien käytöstä. Käytä liitettä 3 (saatavana tiedostomuodossa Pohjoismaisesta ympäristömerkistä.)

06 Ympäristömerkittömien kemikaalien luokitus

Kemikaalit, joilla ei ole ympäristömerkkiä, eivät saa olla seuraavan taulukon mukaisesti luokiteltuja:

Luokitus	Varoitusmerkit ja R-lausekkeet
Ympäristölle vaarallinen	N ja R50, R50/53 tai R51/53. R52, R53 tai R52/53 ilman N:ää.
Erittäin myrkyllinen	Tx (Norjassa T+)
Myrkyllinen	T
Haitallinen	Xn (Poikkeukset: ammattikäyttöön tarkoitetut tuotteet voivat olla luokitukseltaan R20, R21 ja/tai R22, jos pakkaus on sellainen, että käyttäjä ei joudu kosketuksiin tuotteen kanssa)
Haitallinen tai ärsyttävä	Xn ja R42 tai Xi ja R43
Syöpää aiheuttava	Carc ja R40, R45 ja/tai R49
Perimää vaurioittava	Mut ja R46 ja/tai R68
Lisääntymiselle vaarallinen	Rep ja R60, R61, R62, R63 ja/tai R64

R50: Erittäin myrkyllistä vesieliöille. R50/53: Erittäin myrkyllistä vesieliöille, voi aiheuttaa pitkäaikaisia haittavaikutuksia vesiympäristössä. R51/53: Myrkyllistä vesieliöille, voi aiheuttaa pitkäaikaisia haittavaikutuksia vesiympäristössä. R52: Haitallista vesieliöille. R53: Voi aiheuttaa pitkäaikaisia haittavaikutuksia vesiympäristössä. R52/53: Haitallista vesieliöille, voi aiheuttaa pitkäaikaisia haittavaikutuksia vesiympäristössä. R20: Terveydelle haitallista hengitettynä. R21: Terveydelle haitallista joutuessaan iholle. R22: Terveydelle haitallista niehtynä. R42: Altistuminen hengitysteitse voi aiheuttaa herkistymistä. R43: Ihokosketus voi aiheuttaa herkistymistä. R40: Epäillään aiheuttavan syöpäsairauden vaaraa. R45: Aiheuttaa syöpäsairauden vaaraa. R49: Aiheuttaa syöpäsairauden vaaraa hengitettynä. R46: Saattaa aiheuttaa periytyviä perimävaurioita. R60: Voi heikentää hedelmällisyyttä. R61: Vaarallista sikiölle. R62: Voi mahdollisesti heikentää hedelmällisyyttä. R63: Voi olla

vaarallista sikiölle. R64: Saattaa aiheuttaa haittaa rintaruokinnassa oleville lapsille. R68: Pysyvien vaurioiden vaara.

Luokitusta koskevat direktiivien 67/548/ETY ja 1999/45/EY sekä niiden myöhempien muutosten määräykset.

Kemikaalien yhdenmukaistettuun luokitus- ja merkintäjärjestelmään (GHS, Globally Harmonised System) siirryttäessä tuotteiden luokitusvaatimukset voidaan muuntaa liitteessä 8 olevan taulukon mukaisesti.

Luokituksesta vastaa raaka-aineen tai tuotteen valmistaja.

Desinfiointiaineiden tulee täyttää edellä mainitut vaatimukset.

Poikkeus: kvaternaaristen ammoniumsuolojen ympäristöhaitallisuus.

- Tuotteen käyttöturvallisuustiedote hakumaan voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti, esim. REACH-asetuksen (asetus 1907/2006/EY) liite II. Jos tuotteella on luokitus R20, R21 ja/tai R22, hakemukseen on liitettävä kuvaus pakkauksen muotoilusta.

07 Ympäristömerkittömät kemikaalit: aineet, joita ei saa sisältyä

Tuote ei saa sisältää seuraavia ainesosia:

Reaktiiviset klooriyhdisteet, kuten natriumhypokloriitti.

Poikkeus: reaktiivisia klooriyhdisteitä saa käyttää viranomaisten hyväksynnällä sekä uima-altaiden desinfiointiin.

Orgaaniset klooriyhdisteet

Poikkeus: kvaternaarisia ammoniumsuoloja voidaan käyttää pinnoilla (esim. saunat), joilla se on välttämätöntä mikrobiologisen kasvun estämiseksi. Hakemukseen on liitettävä perustelu bentsalkoniumkloridin käytöstä tietyille pinnalle.

Alkyyliifenolietoksylaatit (APEO-yhdisteet) sekä näiden johdannaiset

Lineaariset alkyylibentseenisulfonaatit (LAS-yhdisteet)

EDTA-, DTPA- ja NTA-yhdisteet

Hopeananohiukkaset

Perfluoratut ja polyfluoratut alkyloidut yhdisteet (PFAS-yhdisteet)

Metyylidibromoglutaronitriili (MG)

Optiset valkaisuaineet

- Täytetty ja allekirjoitettu vakuutus, liite 6.
- Käytettäessä bentsalkoniumkloridia sisältäviä kemikaaleja siivouspalveluyrityksen on toimitettava kuvaus pinnoista, joilla kemikaalia käytetään.

Pistevaatimukset

P2 Ympäristömerkityt kemikaalit

Jos ympäristömerkittyjen kemikaalien osuus on yli 95 tilavuusprosenttia: 5 pistettä

Jos ympäristömerkittyjen kemikaalien osuus on 86–95 tilavuusprosenttia: 4 pistettä

Jos ympäristömerkittyjen kemikaalien osuus on 76–85 tilavuusprosenttia: 3 pistettä

Jos ympäristömerkittyjen kemikaalien osuus on 66–75 tilavuusprosenttia: 2 pistettä

Jos ympäristömerkittyjen kemikaalien osuus on 55–65 tilavuusprosenttia: 1 piste

Jos ympäristömerkittyjen kemikaalien osuus on alle 55 tilavuusprosenttia: 0 pistettä.

Katso vaatimus O5

P3 Tiivistetyt tuotteet

Jos yli 30 tilavuusprosenttia puhdistuskemikaaleista on tiivistettyjä tuotteita, lisätään 1 piste.

Jos yli 50 tilavuusprosenttia puhdistuskemikaaleista on tiivistettyjä tuotteita, lisätään 2 pistettä.

Tiivistetyissä puhdistuskemikaaleissa aktiiviainepitoisuus on vähintään 30 %.

Prosenttiosuus lasketaan kemikaalin aktiiviaineen painoprosenttina. Selvitys laaditaan puhdistuskemikaalien tuoteselosteiden tietojen perusteella. Jos ainesosat ilmoitetaan tuoteselosteessa raja-arvoina, aktiiviainepitoisuudeksi lasketaan raja-arvojen pienimmät pitoisuudet.

Kemikaalit, jotka otetaan huomioon puhdistuskemikaalien tilavuusprosenttia laskettaessa, ovat nähtävissä kohdassa O4.

Yhteenveto siivouspalveluyrityksen käyttämien tiivistettyjen tuotteiden osuudesta.

3 Kuljetuksia koskevat vaatimukset

Jos hakijalla ei ole ajoneuvoja, joita käytetään siivoustoimintaan, kuljetuksia koskevaa vaatimusta ei tarvitse huomioida.

Pakolliset vaatimukset

O8 Euro IV -normin ajoneuvojen osuus

Vaatimuksen täytyminen voidaan todentaa seuraavilla kahdella vaihtoehdoisella tavalla.

- a) Euro IV -normin ajoneuvojen osuuden on oltava vähintään 95 % ajoneuvojen kokonaismäärästä.

- b) Euro IV –normin ajoneuvoilla vuoden aikana ajettujen kilometrien määrän on oltava vähintään 95 % ajettujen kilometrien kokonaismäärästä.

Vaatus koskee siivouspalveluyrityksen omistamia ja leasing-vuokraamia henkilö- ja pakettiautoja, joita käytetään siivoukseen liittyviin ajoihin. Ajoneuvot, joita käyttävät siivospäälliköt, siivoojat, suunnittelijat, tarkastajat ja vastaavat, kuuluvat näin ollen vaatimusten piiriin.

Euro IV -normin henkilöautot täyttävät EU:ssa 1.1.2006 pakollisiksi tulleet päästövaatimukset. Pakettiautojen osalta Euro IV -normi tuli voimaan 1.1.2007.

Euro V- ja Euro VI -normien ajoneuvot täyttävät myös Euro IV -normin vaatimukset.

Sähköajoneuvot eivät sisälly laskelmaan. Hybridiautojen on täytettävä Euro IV -normin vaatimukset.

Tiedot siitä, mitkä ajoneuvot täyttävät Euro IV -normin vaatimukset, ovat nähtävillä seuraavasti:

Ruotsi: www.konsumentverket.se kohdan Bilar alta kohta Bilar, bränsleförbrukning och vår miljö. Ruotsissa luokitus on Miljöklass 2005 tai Miljöklass Hybridbilar.

Suomi: suomalaiset luvanhakijat voivat käyttää apuna ruotsalaista julkaisua.

Tanska: <http://www.fstyr.dk/sw22275.asp>.

- Dokumentaatio ajoneuvoista, jotka täyttävät Euro IV -normin vaatimukset, joko valmistajan selvityksenä tai virallisena todistuksena vaatimusten täyttymisestä.
- Euro IV -normin ajoneuvojen osuuden laskeminen siivouksessa käytettävien ajoneuvojen kokonaismäärästä. Sähköajoneuvoja ei lasketa mukaan.

09 Kuljetusten enimmäispolttoaineenkulutus

Kuljetusten kokonaispolttoaineenkulutus saa olla korkeintaan 9,0 l/100 km tai 0,75 ml/m². Siivouspalveluyrityksellä, jonka asiakaskunnasta yli 80 prosentin siivousala on alle 200 m², saa kuljetusten kokonaispolttoaineenkulutus olla enintään 1,00 ml/m².

Mainitut luvut koskevat sekä bensiini- että dieselpolttoaineita.

Pohjoismainen ympäristömerkintä voi hyväksyä muuntokertoimia muille polttoaineille (esim. kaasu), jos ne voidaan dokumentoida.

Vaatus koskee siivouspalveluyrityksen omistamia ja leasing-vuokraamia henkilö- ja pakettiautoja, joita käytetään siivoukseen liittyviin ajoihin. Ajoneuvot, joita käyttävät siivospäälliköt, siivoojat, suunnittelijat, tarkastajat ja vastaavat, kuuluvat näin ollen vaatimusten piiriin.

Kulutus ml/m²: yhteenlaskettu vuotuinen kuljetusten polttoaineenkulutus siivottua neliometriä kohden.

Kulutus yksikössä l/100 km on kuljetusten yhteenlaskettu polttoaineenkulutus ajokilometrejä kohden. Ajoneuvovalmistajan yleiset tiedot ajoneuvon polttoaineenkulutuksesta eivät riitä.

- Kuljetuksen pistevaatimuksen laskeminen. Katso jäljempää.

Pistevaatimukset

Hakijan on valittava toinen vaatimuksista P4 tai P5. Hakija voi käyttää vain toisen vaatimuksen pisteitä kokonaispistemäärässä.

Vaatimus koskee siivouspalveluyrityksen omistamia ja leasing-vuokraamia henkilö- ja pakettiautoja, joita käytetään siivoukseen liittyviin ajoihin. Ajoneuvot, joita käyttävät siivouspäälliköt, siivoojat, suunnittelijat, tarkastajat ja vastaavat, kuuluvat näin ollen vaatimusten piiriin.

P4 Kuljetusten polttoaineenkulutus

A: Siivouspalveluyrityksiä, joiden asiakkaista yli 80 prosentin siivousala on alle 200 m², koskevat seuraavat vaatimukset:

Jos kuljetusten polttoaineenkulutus (ml/m²) on alle 0,20: 5 pistettä

Jos kuljetusten polttoaineenkulutus (ml/m²) on 0,20–0,39: 4 pistettä

Jos kuljetusten polttoaineenkulutus (ml/m²) on 0,40–0,59: 3 pistettä

Jos kuljetusten polttoaineenkulutus (ml/m²) on 0,60–0,79: 2 pistettä

Jos kuljetusten polttoaineenkulutus (ml/m²) on 0,80–0,90: 1 piste

B: Muita siivouspalveluyrityksiä (kun edellä mainittu ehto ei toteudu) koskevat seuraavat vaatimukset:

Jos kuljetusten polttoaineenkulutus (ml/m²) on alle 0,15: 5 pistettä

Jos kuljetusten polttoaineenkulutus (ml/m²) on 0,15–0,29: 4 pistettä

Jos kuljetusten polttoaineenkulutus (ml/m²) on 0,30–0,44: 3 pistettä

Jos kuljetusten polttoaineenkulutus (ml/m²) on 0,45–0,59: 2 pistettä

Jos kuljetusten polttoaineenkulutus (ml/m²) on 0,60–0,70: 1 piste

Jos yritys on dokumentoidusti hankkinut yli 80-prosenttisesti bioetanolia sisältävää polttoainetta, hankittu bioetanolipolttoaine lasketaan polttoaineeksi (ml/m²) vaatimusten mukaisesti seuraavan kaavan mukaisesti:

$$X \times 0,7 = Y,$$

jossa X = litraa ostettua yli 80-prosenttista bioetanolipolttoainetta ja Y = litraa vaatimuksen mukaiseksi polttoaineeksi laskettuna.

Pohjoismainen ympäristömerkintä voi hyväksyä muita laskentakaavoja muille polttoaineille, jos niistä pystytään esittämään dokumentaatio.

Kulutus ml/m²: yhteenlaskettu vuotuinen polttoaineenkulutus siivottua neliometriä kohden.

- A: selvitys, josta käy ilmi, että alle 200 m²: n siivousalan asiakkaita on asiakaskunnasta yli 80 %.
- A ja B: laskelma yhteenlasketusta vuotuisesta kuljetusten polttoaineenkulutuksesta siivottua neliometriä kohden.
- Vaihtoehtoisia polttoaineita käytettäessä hakijan on toimitettava dokumentaatio ostetuista vaihtoehtoisista polttoaineista ja niiden pitoisuuksista. Joutsenmerkittyjen polttoaineiden kulutus on dokumentoitava.

P5 Polttoaineen hyödyntäminen

Jos kuljetusten polttoaineenkulutus (l/100 km) on alle 5,0: 5 pistettä
Jos kuljetusten polttoaineenkulutus (l/100 km) on 5,0–5,9: 4 pistettä
Jos kuljetusten polttoaineenkulutus (l/100 km) on 6,0–6,9: 3 pistettä
Jos kuljetusten polttoaineenkulutus (l/100 km) on 7,0–7,9: 2 pistettä
Jos kuljetusten polttoaineenkulutus (l/100 km) on 8,0–8,5: 1 piste

Jos yritys on dokumentoidusti hankkinut yli 80-prosenttisesti bioetanolia sisältävää polttoainetta, hankittu bioetanolipolttoaine lasketaan polttoaineeksi (ml/m²) vaatimusten mukaisesti seuraavan kaavan mukaisesti:

$$X \times 0,7 = Y,$$

jossa X = litraa ostettua yli 80-prosenttista bioetanolipolttoainetta
ja Y = litraa vaatimuksen mukaiseksi polttoaineeksi laskettuna.

Mainitut luvut koskevat bensiini-, diesel ja bioetanolipolttoaineita. Pohjoismainen ympäristömerkintä voi hyväksyä muuntokertoimia muille polttoaineille, jotka eivät perustu fossiilisiin polttoaineisiin, jos ne voidaan dokumentoida.

*Kulutus on kuljetusten yhteenlaskettu polttoaineenkulutus ajokilometriä kohden.
Ajoneuvovalmistajan yleiset tiedot ajoneuvon polttoaineenkulutuksesta eivät riitä.*

- Laskelma yhteenlasketusta vuotuisesta kuljetusten polttoaineenkulutuksesta 100 ajokilometriä kohden.
- Vaihtoehtoisia polttoaineita käytettäessä hakijan on toimitettava dokumentaatio ostetuista vaihtoehtoisista polttoaineista ja niiden pitoisuuksista.

4 Jätehuoltoa koskevat vaatimukset

Pistevaatimukset

P6 Jätepusseja

Hakijan on laskettava jätteen määrä jäteastioihin ja paperikoreihin käytettyjen jättepussien määränä milligrammoissa (mg) vuoden aikana siivottua neliömetrimäärää (m²) kohti. Jätteen määrä pisteytetään seuraavasti:

Jos jättepusseja kuluu alle 50 mg/m²: 4 pistettä

Jos jättepusseja kuluu 50–99 mg/m²: 3 pistettä

Jos jättepusseja kuluu 100–149 mg/m²: 2 pistettä

Jos jättepusseja kuluu 150–200 mg/m²: 1 piste

Jos jättepusseja kuluu yli 200 mg/m²: 0 piste

Siivousvaunuissa käytettäviä jättesäkkejä ei oteta huomioon.

Jos hakijalla on tiedossaan vain käytettyjen pussirullien lukumäärä, pussin paino voidaan laskea rullassa olevien pussien keskimääräisen lukumäärän perusteella.

Jos hakijalla ei ole tietoa muovipussin painosta, painona käytetään laskelmassa 10 g/pussi.

Jos hakijalla on yksi tai useampi asiakas, joiden jäteastioiden tyhjennys ei sisälly siivouspalveluun tai joiden kohdalla hakija ei voi päättää, millaisia jättepusseja käytetään (jäteastiat ainoastaan tyhjennetään), niin vastaavien asiakkaiden jättepusseiden kulutusta ei oteta huomioon. Vastaavien asiakkaiden vuodessa siivottua neliömetrimäärää ei myöskään huomioida jättepusseiden kulutusta laskettaessa.

- Laskelma vuotuisesta jättepusseiden kulutuksesta siivottua neliometriä kohden.

P7 Jätteen lajittelu

Jos siivouspalveluyritys lajittelee jätteet vähintään 5 lajittelujakeeseen omassa toiminnassaan, niin myönnetään 1 piste.

Omalla toiminnalla tarkoitetaan siivouspalveluyrityksen omissa toimipisteissä syntyvää sekä siivouksesta syntyvää jätettä (esim. tyhjät pakkaukset ja kuluneet siivousliinat).

- Siivouspalveluyrityksen jättehuoltosuunnitelma, josta käy ilmi jätteen lajittelu ja jälkikäsittely.

- Tarkastetaan tarkastuskäynnillä.

5 Ympäristömerkittyjen tuotteiden käyttö

P8 Ympäristömerkittyjen tuotteiden osto (enintään 3 pistettä)

Tuote (% ostomäärästä)	Pistevaatus	Pisteet	Dokumentaatio
Vähintään 90 % asiakkaan pehmopaperista (talouspaperi, paperikäsipyyhkeet ja WC-paperi) on ympäristömerkittyä.	Tämä vaatimus koskee siivouspalveluyrityksiä, jotka vastaavat asiakkaan pehmopaperien ostosta ja täytöstä.	0,5 pistettä	Selvitys siivouspalveluyrityksen ostamasta ympäristömerkitystä pehmopaperista (ilmoitettava toimittaja ja ympäristömerkki). Laskelma ympäristömerkityn pehmopaperin määrästä suhteessa siivouspalveluyrityksen asiakkaille toimittaman pehmopaperin kokonaismäärään.
Vähintään 50 % asiakkaan käsipyyherullista on ympäristömerkittyjä.	Tämä vaatimus koskee siivouspalveluyritystä, jotka vastaavat asiakkaan käsipyyherullien käsittelystä.	0,5 pistettä	Selvitys siivouspalveluyrityksen käsittelemistä ympäristömerkityistä käsipyyherullista (ilmoitettava toimittaja ja ympäristömerkki). Laskelma ympäristömerkittyjen käsipyyherullien määrästä suhteessa siivouspalveluyrityksen asiakkaiden tiloissa käsittelemien käsipyyherullien kokonaismäärään.

100 % asiakkaiden WC-tiloissa käytettävistä saippuasta on ympäristömerkittyä.	Tämä vaatimus koskee siivouspalveluyrityksiä, jotka vastaavat asiakkaan saippuan ostosta ja täytöstä.	0,5 pistettä	Selvitys siivouspalveluyrityksen ostamasta ympäristömerkitystä saippuasta (ilmoitettava toimittaja ja ympäristömerkki). Laskelma ympäristömerkityn saippuan määrästä suhteessa siivouspalveluyrityksen asiakkaille toimittaman saippuan kokonaismäärään.
Vähintään 90 % kopiopaperista on ympäristömerkittyä.	Siivouspalveluyritys hankkii kopiopaperia omaan toimistokäyttönsä.	0,5 pistettä	Lasku tai selvitys, josta käy ilmi, kuinka suuri osa yrityksen ostamasta kopiopaperista on ympäristömerkittyä.
Vähintään 50 % yrityksen omista pesukoneista on ympäristömerkittyjä.	Siivouspalveluyritys pesee siivousvälineensä, kuten siivousliinat ja mopit, omassa pesukoneessa.	1 piste	Tarkastetaan tarkastuskäynnillä.
Työasut	Vähintään yksi (siivous)henkilöstölle ostettu työasukokonaisuus on ympäristömerkitty.	0,5 pistettä	Lasku tai selvitys, josta käy ilmi, että ostettu asukokonaisuus on ympäristömerkitty.
Vähintään 70 % asiakkaiden tiloissa käytettävistä siivousliinoista ja mopeista on ympäristömerkittyjä.		0,5 pistettä	Lasku tai selvitys, josta käy ilmi, kuinka suuri osa yrityksen ostamista siivousliinoista ja mopeista on ympäristömerkittyjä.
Vähintään 50 % ajoneuvoihin ostetusta polttoaineesta on ympäristömerkittyä.		0,5 pistettä	Lasku tai selvitys, josta käy ilmi, kuinka suuri osa yrityksen ostamasta polttoaineesta on ympäristömerkittyä.

Vähintään 50 % ympäristömerkityistä muiden tuoteryhmien tuotteista on ympäristömerkittyjä. *		0,5 p tuoteryhmä kohden, enintään 1 piste	
--	--	---	--

* Osiossa P8 ei voi saada pisteitä tuotteista, joista on saatu pisteitä muissa pistevaatimuskohdissa. Tällaisia tuotteita ovat siivouskemikaalit (P2) ja joutsenmerkityt polttoaineet (P4 tai P5).

Ympäristömerkityllä tuotteella tarkoitetaan tuotteita (tavaroita ja palveluita), joille on myönnetty Joutsenmerkki, EU:n kukkamerkki tai Bra Miljöval -merkki. Ympäristömerkki on kansainvälisen ISO 14024 -järjestelmän tyyppin 1 merkintäjärjestelmän mukainen merkki.

P9 Ympäristömerkittyjen palvelujen osto (enintään 2 pistettä)

Palvelu (% ostomäärästä)	Pistevaatus	Pisteet	Dokumentaatio
100 % pesulapalveluista	Ostettujen pesula-palveluiden on oltava ympäristö-merkittyjä.	1 piste	Lasku tai selvitys, josta käy ilmi, että ostetut pesulapalvelut ovat ympäristömerkittyjä
Vähintään 50 % autopesusta	Koskee siivouspalveluyrityksen auton ylläpitoa.	1 piste	Lasku tai selvitys, josta käy ilmi, kuinka suuri osa yrityksen käyttämästä autopesupalvelusta on ympäristömerkittyä.
100 % painosta tilatuista painotuotteista	Koskee kaikkia painotuotteita, jotka siivouspalveluyritys tilaa ulkoisista painoista.	0,5 pistettä	Lasku tai selvitys, josta käy ilmi, kuinka suuri osa yrityksen käyttämästä painopalvelusta on ympäristömerkittyä.
Muut		0,5 p palvelua kohden, enintään 1 piste	

Ympäristömerkityllä tuotteella tarkoitetaan tuotteita (tavaroita ja palveluita), joille on myönnetty Joutsenmerkki, EU:n kukkamerkki tai Bra Miljöval -merkki. Ympäristömerkki on kansainvälisen ISO 14024 -järjestelmän tyyppin 1 merkintäjärjestelmän mukainen merkki.

6 Pisteiden yhteenlasku

Pistevaatus	Hakijan pistemäärä	Enimmäispistemäärä
Kemikaalien kulutus		Enintään 5 pistettä
Ympäristömerkittyjen kemikaalien käyttö		Enintään 5 pistettä
Tiivistetyt tuotteet		Enintään 2 pistettä
Kuljetukset (polttoaineenkulutus/polttoaineen hyödyntäminen)		Enintään 5 pistettä
Jätehuolto, jätepussit		Enintään 4 pistettä
Jätteiden lajittelu		Enintään 1 piste
Ympäristömerkittyjen tuotteiden käyttö		Enintään 5 pistettä
Yhteensä		Vaatumusten täyttämiseen vaadittu pistemäärä: Kuljetukset mukaan lukien: 16 pistettä Ilman kuljetuksia: 13 pistettä

7 Laadunhallinta

O10 Siivouksen laadun arviointijärjestelmä

Hakijalla tulee olla siivouksen laadun arviointijärjestelmä, joka antaa objektiiviset ja toistettavat tulokset. Objektiivisuus ja toistettavuus voidaan saavuttaa esimerkiksi, jos asiakkaan ja hakijan käsitykset laatutasosta ja arvioidusta siivoustuloksesta ovat yhtenevät.

Hakijan on esitettävä kirjallisesti ainakin seuraavat asiat:

laatupolitiikka, jossa esitetään, miten työn laadusta sovitaan ja miten tulosta seurataan

ohjaus- ja tarkastusmenettelyt

valvontaraporttien laadinnan menettelyt

Jos hakijalla on siivouksen laadun arviointijärjestelmä, joka vastaa pohjoismaista INSTA800-standardia "Siivouksen laatu – siivouksen laadun arvioinnin mittausjärjestelmä", tämä vaatimus on täytetty.

Laatujärjestelmän kuvaus, jossa on hakijan laatupolitiikka, kirjalliset menettelyt ja mahdolliset lomakkeet, joita käytetään laaduntarkastuksessa.

O11 Kirjalliset työohjeet

Hakijan on laadittava työohjeet kirjallisesti. Näiden on katettava siivouspalveluun sisältyvät tehtävät.

Yleisimmistä siivoustehtävistä on oltava työohje, joka voi sisältää esimerkiksi jäljempänä esitetyt tiedot. Ohje on laadittava siten, ettei se estä työn vaihtelevuutta:

kuvaus: lyhyt kuvaus työtehtävästä (esim. käytävän siivous tai WC:n siivous)

laatu: sovitun laadun määritelmä (jos laatua ei ole sovittu, merkitään "laatua ei sovittu")

tiheys: miten usein tehtävä on suoritettava (esim. päivittäin, viikoittain tai vuosittain) tai että sovittu laatu on toteutettava

siivouskohde: mitkä tilan pinnat tulee siivota (esim. lattiat, seinät ja kalusteet)

asianmukaiset menetelmät: kuvaus käytettävistä menetelmistä sekä laitteista, koneista ja kemikaaleista (useat vaihtoehdot voivat olla asianmukaisia ja työntekijä valitsee sopivan riippuen mm. kohteen likaisuudesta)

Hakijan on säilytettävä ohjeet, jotka on pyydettyäessä esitettävä ja niistä on voitava osoittaa uudet ja muuttuneet tiedot Pohjoismaiselle ympäristömerkinnälle.

Jos hakijalla on sertifioitu ympäristöjärjestelmä (ISO tai EMAS), joka kattaa ympäristömerkinnän piiriin kuuluvan siivouksen, hakijan ei tarvitse liittää kirjallisia työohjeita hakemukseen.

- ☒ Kirjalliset työohjeet ja kemikaalitiedot.
- ☒ Jos hakijalla on sertifioitu ympäristöjärjestelmä, hänen on toimitettava kopio sertifikaatista sekä kopio siitä järjestelmän kohdasta, joka kattaa työohjeet.

012 Asiakasneuvonta

Jos asiakas haluaa, on hakijan tarjottava neuvontaa siitä, miten asiakas voi vähentää siivouksen aiheuttamaa ympäristökuormitusta. Neuvonta voi tarkoittaa kirjallista aineistoa, tietoja hakijan Internet-sivustossa, asiakkaalle järjestettäviä kursseja ja vastaavaa. Esimerkkejä neuvonnan sisällöstä on liitteen 1 kappaleessa 4.

Siivouspalveluyrityksen on tarjottava asiakkaille jätteiden lajittelupalvelua ja suositeltava asiakkaille lajittelukohteita.

Kuvaus siitä, miten neuvontaa tarjotaan, ja selvitys neuvontapaketin sisältämistä tärkeimmistä aiheista.

8 Työympäristöä koskevat eettiset vaatimukset sekä ympäristö- ja laatujohtaminen

013 Viranomaisvaatimukset

Hakijan on huolehdittava siitä, että mm. työympäristöä ja -turvallisuutta koskevaa lainsäädäntöä noudatetaan. Jos vaatimus ei täyty, Pohjoismainen ympäristömerkintä voi perua Joutsenmerkin käyttöoikeuden.

- ☒ Allekirjoitettu hakemuslomake.

014 Eettiset vaatimukset

Hakijan on täytettävä seuraavat vaatimukset:

- Yrityksen on oltava arvonlisävero- ja työnantajarekistereissä sekä Suomessa myös ennakkoperintärekisterissä.
- Yrityksellä ei saa olla vero- tai viranomaismaksurästejä.
- Yrityksen on kuuluttava työehtosopimuksen piiriin.
- Yrityksen kirjanpidon on oltava tilintarkastajan hyväksymä.

Jos siivouspalveluyritys ei noudata pätevien elinten, kuten työoikeuden, työmarkkinaoikeuden tai kuluttajaviraston antamia suosituksia tai määräyksiä, Pohjoismainen ympäristömerkintä voi perua Joutsenmerkin käyttöoikeuden.

- Kaikilla työntekijöillä on oltava nimikyltti tai yrityksen henkilökortti näkyvällä paikalla, jotta asiakkaat näkevät, kuka suorittaa palvelua.

Jos hakija käyttää alihankkijayrityksiä osassa siivouspalveluja tai jos hakijan siivoushenkilöstöstä yli 30 % on vuokratyövoimaa, seuraavat vaatimukset on täytettävä:

- Alihankkija- tai työvoimanvuokrausyrityksen on kuuluttava työehtosopimuksen piiriin.
- Alihankkija- tai työvoimanvuokrausyrityksen on oltava arvonlisävero- ja työnantajarekistereissä.
- Alihankkijayrityksen oman henkilökunnan tulee vastata siivouspalvelun suorittamisesta. Alihankkijayritys ei saa käyttää toista alihankkijayritystä.
-

☒ Katso vaatimuksen O14 dokumentaatio liitteessä 5.

O15 Henkilöstön perehdyttäminen

Hakijalla tulee olla uusien palvelutyöntekijöiden perehdyttämissuunnitelma, jonka lähtökohtana ovat seuraavat perusasiat:

Perehtyminen puhdistusaineisiin, kemikaaleihin, menetelmiin, laitteisiin ja koneisiin

Perehtyminen jätehuoltoon

Perehtyminen työterveyteen, työturvallisuuteen ja ympäristöön liittyviin asioihin

Koulutus taloudelliseen ajotapaan asianmukaiselle henkilöstölle, kuten tarkastajille, siivospäälliköille, siivoojille ja vastaaville, jotka ajavat päivittäin asiakkaiden luo

Perehdyttämissuunnitelmassa on oltava selkeä aikataulu sekä luettelo koulutukseen osallistuvista henkilöryhmistä. Perehdyttämissuunnitelmassa on oltava tavoite, kuinka pian työsuhteen alkamisen jälkeen perehdytyksen tulee alkaa.

Lisäksi vaaditaan lyhyt selostus perehdytyksen sisällöstä.

Lyhyempi perehdytys sallitaan sellaisten henkilöiden kohdalla, joilla on jo siivousalan tutkinto tai käytännön kokemusta siivousalalta.

Jos hakijan joutsenmerkityn siivouspalvelun suorittaa vuokratyövoima yli 30-prosenttisesti, hakijan on varmistuttava siitä, että vuokratyöntekijät on asianmukaisesti perehdytetty.

EFCI:n ja UNI-Europan suosituksia perehdytysaiheista voidaan käyttää. Katso liitteen 1 kappale 5.

Perehdyttämissuunnitelma.

Selvitys vuokratyövoiman käytöstä joutsenmerkityissä siivouspalveluissa. Jos vuokratyövoiman osuus on yli 30 %, perehdyttämissuunnitelman on sisällettävä kuvaus siitä, miten vuokratyövoiman riittävä ammattitaito taataan.

O16 Hakijan laatujohtamista koskevat vaatimukset

A. Joutsenmerkin käyttöoikeuden haltijan on laadittava kuvaus siivouspalveluyrityksen organisaatorakenteesta. Lisäksi on määriteltävä yhteyshenkilö Pohjoismaiselle ympäristömerkille.

B. Hakijan on laatujohtamistietojen avulla varmistettava, että ympäristömerkinnän vaatimukset täyttyvät. Ympäristömerkityn palvelun laaduntarkastusjärjestelmän (siivouslaatu) on myös tulevaisuudessa vastattava Pohjoismaiselle ympäristömerkinnälle toimitettuja tietoja.

Tarkempi kuvaus on liitteessä 4.

Laatujohtamistietojen voi hyvin olla osa siivouspalveluyrityksen vakiintunutta järjestelmää. Tällöin laatujohtamistietojen on katettava nämä vaatimukset ja liitteen 4 määritelmät.

- Yrityksen organisaatorakenteen kuvaus tai organisaatiokaavio.
- Täytetty liite 4. Jos yrityksellä on jo vakiintunut järjestelmä, joka täyttää edellä mainitut vaatimukset, voidaan tätä järjestelmää käyttää.

O17 Vuosiraportointi

Siivouspalveluyrityksellä on oltava toimintaohjeet vuotuisen kulutusselvityksen laatimisesta. Kriteerien täyttymisen osoittamiseen käytetään aina uusinta vuosiraporttia.

Vuosiraportin tulee sisältää vähintään tiedot, jotka vaaditaan dokumentaatioksi siivouspalveluiden Joutsenmerkinnän vaatimuksista, katso esimerkki liitteen 4 kohdassa 4.

Hakijan on toimitettava vuosiraportti ympäristömerkkiä haettaessa, ja sen jälkeen vuosiraportin on oltava saatavilla ympäristömerkin käyttöoikeuden haltijalta käyttöoikeuden koko voimassaoloajan.

Jos vuosiraportti osoittaa, että siivouspalveluyrityksen olosuhteet ovat muuttuneet suhteessa vaatimusten täyttymiseen, Pohjoismaiseen ympäristömerkintään on otettava yhteyttä. Katso kohta O16 koskien muutoksia ja poikkeuksia.

Pohjoismainen ympäristömerkintä voi jälkeinpäin vaatia vuosiraporttia nähtäväksi tarkastuskäynnin tai jälkitarkastuksen yhteydessä.

Dokumentaatio on säilytettävä ympäristömerkin käyttöoikeuden koko voimassaoloajan.

Jos yrityksen sertifioitu ympäristöjärjestelmä (ISO tai EMAS) kattaa siivouspalvelun, jolle ympäristömerkkiä haetaan, voidaan järjestelmän arviointiraporttia tai ympäristöraporttia käyttää vuosiraportointina. Tämä koskee niitä tapauksia, joissa tulosten esitystapa vastaa tämän dokumentin vaatimuksia.

Edellä oleva pätee myös siinä tapauksessa, että yritys käyttää muita vastaavia ympäristöraportoinnin menetelmiä. Suomessa ja Ruotsissa näitä raportteja kutsutaan ympäristöraporteiksi. Norjassa ympäristöselonteko on osa yritysten vuosiraportteja. Norjalaisten MILJØFYRTÅRN-yritysten ympäristöraportit hyväksytään.

Vuosiraportin laadintamenettelyt.

Jos hakijalla on sertifioitu ympäristöhallintajärjestelmä, sertifikaatista on toimitettava kopio.

Tarkastuskäynnillä tarkastetaan, että vuosiraportin tietoja koskeva dokumentaatio on laadittu.

018 Joutsenmerkin vaatimusten dokumentaatio

Joutsenmerkin käyttöoikeuden haltijan on säilytettävä kaikki Joutsenmerkin käyttöoikeutta koskevat asiakirjat.

Tarkastetaan tarkastuskäynnillä.

019 Markkinointi

Markkinoinnin on tapahduttava kappaleiden "Markkinointi" ja "Ympäristömerkin muotoilu" sekä asiakirjan "Tuotteiden Pohjoismaista ympäristömerkintää koskevat säännöt" mukaisesti.

Markkinointihenkilöstön tiedoksi on annettava nämä säännöt sekä siivouspalvelun ympäristömerkin myöntämisperusteet.

On tärkeää, että hakija erottaa markkinoinnissaan erikoissiivouksen ja muut palvelut ympäristömerkitystä siivouksesta. Tästä syystä hakijan on lähetettävä lyhyt kuvaus tarjoamistaan palveluista, esim. erikoissiivouksesta ja palveluista, jotka eivät sisälly näihin myöntämisperusteisiin.

Allekirjoitettu ilmoitus kriteerien sekä asiakirjan "Tuotteiden Pohjoismaista ympäristömerkintää koskevat säännöt" tuntemuksesta. Käytä liitettä 5.

Mahdollinen luonnos tai käytössä oleva palvelun markkinointiaineisto.

Lyhyt kuvaus hakijan tarjoamista muista kuin siivouspalveluista.

Markkinointi

Joutsenmerkki on erittäin hyvin tunnettu ja luotettu Pohjoismaissa. Joutsenmerkittyä tuotetta tai palvelua voi hyödyntää markkinoinnissa käyttöluvan voimassaoloajan.

Merkki on sijoitettava niin, että ei synny epäselvyyttä siitä mitä ympäristömerkintä tarkoittaa ja siten, että merkki osoittaa siivouspalvelun olevan ympäristömerkitty.

Lisää markkinointisäännöistä on luettavissa asiakirjasta ”Tuotteiden pohjoismaista ympäristömerkintää koskevat säännöt” päivätty 12. joulukuuta 2001 tai uudempi versio.

Ympäristömerkin muoto

Joutsenmerkin ulkoasu:

Lupanumero

XY

Jokaisella luvalla on oma lupanumeronsa, jota käytetään merkin yhteydessä. Ohjeita merkin käytöstä on luettavissa asiakirjasta ”Tuotteiden pohjoismaista ympäristömerkintää koskevat säännöt”.

Lisätekstin (kohdassa XY) pitää olla jokin seuraavista:

Suomi:	Siivouspalvelu
Ruotsi:	Städtjänst
Tanska:	Rengøring
Norja:	Renhold
Islanti:	Ræstingarþjónusta
Englanti:	Cleaning Service

Pohjoismainen ympäristömerkintä hyväksyy myös yksityiskohtaisemmat lisätekstit (esim. hakijan hakiessa merkkiä erilliselle tulosityksikölle).

Valvonta

Pohjoismainen ympäristömerkintä valvoo, että siivouspalvelu täyttää Joutsenmerkin vaatimukset myös käyttöluvan myöntämisen jälkeen. Tämä voidaan tehdä valvontakäynnillä tai pistokokein. Valvonta voi sisältää kaikki kriteerin vaatimukset tai se voidaan tehdä pienemmässä laajuudessa.

Käyttöluva voidaan perua, jos siivouspalvelu ei täytä vaatimuksia.

Käyttöoikeuden voimassaoloaika

Pohjoismainen ympäristömerkintä vahvisti kriteerit Siivouspalveluille 17. maaliskuuta 2009 ja ne ovat voimassa 30. kesäkuuta 2012 saakka.

Sihteeristökokous päätti 17. syyskuuta 2009 muutoksesta kohdassa O8. Uusi versio on 2.1.

Sihteeristökokous päätti 11. toukokuuta 2011 pidentää kriteeriä kahdella vuodella 30.6.2014 saakka. Uusi versio on 2.2.

Joutsenmerkin käyttöoikeus on voimassa niin kauan kuin palvelu tai tuote täyttää vaatimukset tai kunnes kriteerin voimassaolo päättyy. Pohjoismainen ympäristömerkintä voi kriteereiden voimassaoloaikana tehdä korjauksia sekä tarkennuksia ja/tai pidentää voimassaoloaikaa. Myönnettyjen lupien voimassaoloaika jatketaan automaattisesti ja siitä ilmoitetaan luvanhaltijoille.

Vähintään 1 vuosi ennen edellisten kriteereiden voimassaoloajan päättymistä Pohjoismainen ympäristömerkintä julkaisee uudet kriteerit. Näin luvanhaltijalle tarjotaan mahdollisuus uusien lupansa.

Tulevat kriteerit

Tulevissa kriteereissä Pohjoismainen ympäristömerkintä arvioi seuraavat vaatimustasot:

- Kemialliset tuotteet ja kemikaalien käyttö
- Energiankulutus ja kuljetukset
- Jätehuolto

Pohjoismaisen ympäristömerkinnän on lisäksi selvitettävä mahdollisuutta vaatia Joutsenmerkin käyttöoikeuden haltijaa tarjoamaan hajusteetonta siivousta.

Määritelmät

Siivous	Alueiden pitämistä vapaana liasta.
Perussiivous	Siivoustehtävät, joita ei suoriteta säännöllisesti ja jotka suoritetaan harvemmin kuin ylläpitosiivous. Perussiivoukseen sisältyviä työtehtäviä ovat esimerkiksi sisäkattojen ja seinien puhdistus sekä lattioiden ylläpito.
Sisäalueet	Kalusteet sekä lattia-, seinä- ja kattopinnat rakennuksissa ja kuljetusvälineissä.
Kalusteet	Huonekalut, laitteet ja muut suurehkot esineet, jotka eivät ole osa rakennusta tai kulkuneuvoa, esim. pöydät, tuolit, paperikorit, valaisimet, kuten riippuvat kattovalaisimet, saniteettilaitteet, kodinkoneet, lamellikaihtimet, sälekaihtimet, lämpöpatterit, taulut ja liitukourut, siirrettävät väliseinät, hyllyköt, kaapit, kuvat, irtopeilit ja ikkunalaudat.
Kemikaali	Yleisnimitys nestemäisille tai kiinteille pesu- ja puhdistusaineille, joita käytetään tasojen, tarvikkeiden ja varusteiden pesuun, puhdistukseen ja ylläpitoon. Liitteen 2 Siivouspalvelussa käytettävät kemikaalit taulukossa on esimerkkejä niistä aineista, jotka katsotaan siivouskemikaaleiksi ja joita käytetään siivouspalvelussa.
Asiakas	Henkilö, yritys tai yhteiskunnan yksikkö, joka on palvelun vastaanottaja. Asiakkaan ja hakijan välillä tehdään usein sopimus, jossa eritellään tehtävät ja sovitaan laatutasosta.
Toimittaja	Yritys, yrityksen tai yhteiskunnan yksikkö, joka suorittaa siivouksen.
Koneet	Kaikki siivoukseen käytettävät koneet, kuten pölynimurit, lattianhoitokoneet, yhdistelmäkoneet ja matonpuhdistuskoneet.
Ylläpitosiivous	Säännöllisesti ja usein suoritettava siivous (tiheimmillään joka päivä ja harvimmillaan 1 kerta kuukaudessa).
Tarvikkeet ja varusteet	Koneita ja kemikaaleja lukuun ottamatta kaikki apuvälineet, joita käytetään siivoukseen ja ylläpitoon, kuten siivous- ja lattialiinat, harjat, ämpärit ja siivousvaunut.
Vuoden aikana siivottu neliömetrimäärä	Useiden tunnuslukujen perustana tässä dokumentissa. Pohjoismaisen ympäristömerkinnän vaatimuksissa ilmaistaan esim. kemikaalien kulutus ja jätteen määrä suhteessa tähän yksikköön. Tämän ajatuksen takana on siivousalan käytäntö ilmaista siivousalan suuruus sopimuksissa neliömetreinä. Vuoden aikana siivottujen neliömetrien määrä arvioidaan liitteen 1 kappaleen 2 mukaisesti.
Palvelutyöntekijä	Henkilö, joka suorittaa konkreettisen siivoustehtävän.

Erikoissiivous	Pohjoismainen ympäristömerkintä luokittelee erikoissiivoukseksi seuraavat siivoustehtävät: saneeraustyöt (esim. home- ja asbestisaneeraus), onnettomuuksien jälkisiivous (mukaan lukien tulva ja tulipalo), ilmastointikanavien puhdistus, teollisuuden tuotantotilojen siivous (mukaan lukien tilat, joita käytetään puhdistiloina tai elintarviketeollisuuden tai maatalouden tuotantotiloina), rakennussiivous (mukaan lukien varsinainen rakennussiivous ja käyttöönottosiiivous), puhdistilojen tai leikkaussalien siivous, jossa vaaditaan erityisiä puhdistusaineita.
Lika	Epäpuhtaudet, jotka vähentävät pintojen käyttöarvoa.
Palveluntarjoaja	Yritys tai yrityksen tai yhteiskunnan yksikkö, joka suorittaa siivouksen.
Ylläpito	Palvelu, jonka tehtävänä on hoitaa lattiapintoja (esim. vahaus), ylläpitää pinnan likaa hylkiviä ominaisuuksia, kiiltoa, luistamattomuutta ja/tai antistaattisia ominaisuuksia. Pintakäsittelyt, jotka antavat pinnalle yhtenäisen ulkonäön, kuten maalaus- tai lakkaustyöt, eivät sisälly ylläpitoon.

Liite 1 Hakemuksen tarkastus, selvennykset ja ohjeet (4 sivua)

1 Tarkastus

Ympäristömerkintäorganisaatio noudattaa hakemuksen tarkastuksessa asiakirjassa Tuotteiden Pohjoismaista ympäristömerkintää koskevat säännöt kuvattua menettelyä. Tämä tarkoittaa, että hakemusmateriaali tarkastetaan kutakin vaatimusta koskevien dokumentointiohjeiden mukaisesti.

Tarkastuskäynnit tehdään hakijan luona ja/tai siivouspaikalla, jossa hakemusaineistossa annettuja tietoja verrataan havaittuihin käytäntöihin. Lisäksi suoritetaan erilaajuisia jälkitarkastuksia (katso jäljempää).

Tarkastuskäynneillä voidaan tyypillisesti tarkastaa seuraavia asioita:

- vuosiraporttiin liittyvä hakijan hallussa oleva dokumentaatio (katso mm. vaatimus O17 ja liite 4 Yleiset vaatimukset)
- menettelytavat ja toimintaohjeet ympäristömerkkivaatimusten noudattamisen varmistamiseksi
- tarkastukseen valituilta työpaikoilta tavattavien ja hakemuksessa ilmoitettujen kemikaalien yhtäpitävyys
- kemikaalitietojen, annosteluohjeiden ja työohjeiden löytyminen tarkastukseen valituilla työpaikoilla.

Ympäristömerkin käyttöoikeuden haltijan on arkistoitava seuraavat asiakirjat käyttöoikeuden voimassaoloajan, ja ne on esitettävä Pohjoismaiselle ympäristömerkinnälle pyydettyä tarkastus- tai valvontakäynnin yhteydessä:

- Koko hakemuksen kopio
- Hakemuksen yhteydessä lähetettyjen selvitysten ja laskelmien perustana oleva dokumentaatio ja laskentaperusteet
- Suunniteltuja muutoksia ja odottamattomia poikkeamia koskeva seuranta ja kirjanpito
- Kaikki ympäristömerkittyä palvelua koskevat reklamaatiot ja valitukset
- Vuosiraportit, jotka osoittavat, että vaatimukset täyttyvät

2 Laskentaesimerkki: vuoden aikana siivottu neliömetrimäärä

Ylläpitosiivous

Yhtä sopimusta koskeva vuoden aikana siivottu neliömetrimäärä saadaan sopimuksessa mainitusta lattiapinta-alasta ja vuoden siivouksista tai siivouspäivistä. Eli:

Yhtä sopimusta koskeva vuoden aikana siivottu neliömetrimäärä = $n \times d$,

jossa n on päivän keskimääräinen neliömetrimäärä ja d on vuoden siivouksien tai siivouspäivien lukumäärä.

Jos saman sopimuksen eri tiloilla on erilaiset siivoustiheydet, hakija voi käyttää painotettua keskimääräistä neliömetrimäärää/päivä.

Esimerkki: 1000 neliömetrin toimisto sisältyy sopimukseen, jonka mukaan saniteettitilat on siivottava 5 kertaa viikossa ja toimistotilat 2 kertaa viikossa. Jos saniteettitilat muodostavat 4 % (eli 40 neliömetriä) pinta-alasta, päivän keskimääräiseksi neliömetrimääräksi tulee (n):

$$n = (40 \times 5 + 960 \times 2) / 5 = 424 \text{ neliömetriä/päivä}$$

Jos sopimukseen kuuluu 235 siivouspäivää/vuosi (d), vuoden aikana siivotuksi neliömetrimääräksi tulee $235 \times 424 = 99\,640$ neliömetriä.

Lattioiden perussiivous ja ylläpito

Jokaista sopimusta kohti hakija laskee yhteen perussiivotun ja/tai ylläpidetyn lattiapinta-alan neliömetrimäärän ja montako kertaa tämä siivous tapahtuu vuoden aikana. Lattioiden perussiivousta ja ylläpitoa koskeva vuoden aikana siivottu neliömetrimäärä on kaikkien näiden sopimusten neliömetrien summa. Jos perussiivous tehdään esim. joka toinen vuosi, lasketaan vuosittaiseksi pinta-alaksi puolet sopimuksen neliömetrimäärästä.

Vuoden aikana siivottujen neliömetrien kokonaismäärä

Hakija laskee yhteen kaikkien sopimusten vuoden aikana siivotun neliömetrimäärän. Tuloksena on kokonaisneliömetrimäärä.

3 Esimerkkejä ympäristömerkityistä kemikaaleista

Ympäristömerkittynä kemikaalina pidetään tuotetta, jolle on myönnetty käyttöluva tai vastaava ns. tyyppin 1 ympäristömerkintä (ISO 14000 -sarjan standardien mukaisesti). Se tarkoittaa elinkaariperusteisia, puolueettomia ja virallisesti hyväksytyjä kemikaaleja. Katso esimerkkejä alla olevasta taulukosta:

Tuoteryhmä	Joutsen	Kukka	Bra Miljöval
Puhdistusaineet (yleis-/saniteettipuhdistusaineet)	X	X	X
Astianpesuaineet	X	X	X
Lattianhoitoaineet	X		
Teolliset puhdistusaineet	X		
Tekstiilipesuaineet	X	X	X

4 Esimerkkejä neuvonnasta

Neuvonta voi kattaa esimerkiksi seuraavia aiheita:

- Kuinka asiakas yhdessä siivoojan kanssa voi vähentää paperikorissa käytettävien muovipussien määrää.
- Kuinka asiakas voi pienentää energiankulutusta.
- Kuinka asiakas voi arvioida siivouspalveluyrityksen hallinnoimien käyttötavaroiden tarvetta – esim. käsipyyherullien pesu, paperikäsipyyhkeiden ja saippua-annostelijoiden hankinta.
- Kuinka asiakkaan tilojen toteutus ja toiminnot vaikuttavat siivoustarpeeseen ja -tehokkuuteen – esim. sisäänkäyntien ovimatot ja ilmastointijärjestelmän toiminta.
- Kertoa mahdollisuudesta vaihtaa säännöllinen siivous tarpeen mukaan tehtäväksi.
- Tiedottaa jätteiden keräystä, lajittelua ja hyötykäyttöä koskevista viranomais määräyksistä.

5 Esimerkkejä perehdyttämisestä

Alla on esimerkkejä perehdytyksen aiheista ja täsmennyksistä. Seuraavat moduulit tai aiheet vastaavat pääsääntöisesti EFCI:n ja UNI- Europan suosituksia.

1. Huonekalujen siivous.
2. Lattiapintojen siivous.
3. Suihkutilojen ja saniteettilaitteiden siivous.
4. Jätteiden tunnistaminen ja lajittelu oikeisiin jakeisiin, esim. muovi, lasi, metalli sekä maatuva ja maatumaton jäte.

5. Syy-yhteydet, esimerkiksi puhdistusaineiden valinta, annostelu, väärät työrutiinit ja niiden vaikutukset resurssien kulutukseen ja ympäristöpäästöihin.
6. Henkilökohtainen työturvallisuus ja työterveys koskien puhdistusaineiden valintaa ja käyttöä, siivoustehtävän suunnittelu ja toteutus. Turvallisuusmääräykset. Vääristä työrutiineista ja puhdistusaineiden väärästä käsittelystä johtuva työkuormitus.
7. Tehokkuus suhteessa työpaikalla oleviin ihmisiin.
8. Oman yrityksen markkinointi.
9. Työssä kehittyminen.

Seuraavassa taulukossa on mainittu mahdollisia koulutusten aiheita ja niiden kuvauksia. Useat aiheet ovat olennaisia sekä siivouspäälliköille että siistijöille.

Aihepiiri	Aihe	Selitys
Tekniikka	Siivousvälineisiin ja niiden käyttötekniikkaan liittyvä ammattitaito	Antaa riittävät tiedot omien työalueiden työn suunnitteluun toivottuun laatuun (asiakkaan toivomuksiin) ja siivoussuunnitelmaan nähden. Tavallisten ja erityisten siivoustekniikoiden ja -koneiden käyttö.
	Siivous- ja puhdistusaineisiin, kemiallisiin aineisiin ja käsitteisiin, kuten pH-arvoon ja veden kovuusasteisiin liittyvä ammattitietous	Opastusta puhdistusaineen valintaan ottaen huomioon lika, pintojen laatu, ympäristö- ja hygieniavaatimukset. Perehdytään ympäristönäkökulmasta syy-yhteyksiin esimerkiksi puhdistusaineiden valintaan, annosteluun, väriin työrutiineihin ja niiden vaikutuksiin resurssien kulutukseen ja ympäristöpäästöihin. Opastukseen sisältyvät puhdistusaineiden koostumus ja käyttö.
	Lattia-, seinä- ja kalustemateriaalit	Pintamateriaalien tunnistaminen (esim. linoleumi, muovi, betoni, sementtimosaiikki ja vastaavat) ja oikean puhdistusaineen tai käsittelymenetelmän valinta ja oikean siivoustekniikan oikeanlainen käyttö.
	Vauriot ja kuluminen	Raportoida vaurioista ja kosteudesta ja vastaavista rakennuksen huollosta vastaaville henkilöille.
	Laadunvarmistus	On osattava arvioida tehdyn työn laatu ja tehdä siivoussuunnitelmaa ja asiakkaan toivomuksia vastaavat korjaavat toimenpiteet. Laadunvarmistusjärjestelmän tuntemus.
Ulkoinen ympäristö	Ympäristö	Opastus asiaankuuluvasta ympäristölainsäädännöstä ja kemiallisista aineista, joita puhdistusaineet eivät saa sisältää. Perehdytään syy-yhteyksiin esimerkiksi puhdistusaineiden valintaan, annosteluun, väriin työrutiineihin ja niiden vaikutuksiin resurssien kulutukseen ja ympäristöpäästöihin.
	Pohjoismainen ympäristömerkintä	Pohjoismaisen ympäristömerkinnän ja siivouspalvelujen Joutsenmerkkikriteerien opastus.
	Taloudellinen ajotapa	Polttoainetta säästävän ajon opetusta. Ennakoiva ajo.

Pohjoismainen Ympäristömerkintä
Siivouspalvelut 076/ 2.2
11.5.2011

Työympäristö	Työympäristö, työturvallisuus ja työsuojelu	Perehdytys turvallisuusmääräyksiin, asiaankuuluvaan työturvallisuuslainsäädäntöön, vaarallisten kemikaalien luokitteluun ja kemikaalitoimittajien antamiin ja työpaikan omiin käyttöohjeisiin sekä muuta opastusta, jotta henkilökohtainen turvallisuus siivouksen aikana on riittävä.
	Ergonomia ja työympäristö	Väärin työrutiinien, työasentojen ja työvälineiden yhteys. Oikeiden työrutiinien opastus suhteessa tehtävään työhön.
	Työsuunnittelu	Siivoussuunnitelmien laatiminen ja kehittäminen, siivousvälineiden pakkaaminen, työn suunnittelu suhteessa siivoussuunnitelmaan, laatu, työvuorot, kuormitus jne.
Palvelu		Asiakaspalvelu ja -dialogi
Johtaminen		Siivouspäälliköille perehdytystä työohjaustekniikkaan, talous- ja kustannuslaskelmiin, työpsykologiaan ja henkilöstöhallintoon.

Liite 2 Siivouspalvelussa käytettävät kemikaalit

Oheisessa taulukossa on esimerkkejä aineista, joita Pohjoismainen ympäristömerkintä pitää siivouskemikaaleina ja joita käytetään siivouspalvelussa. Nimitykset on lainattu sanakirjasta Stådtetknisk Ordlista, jonka on julkaissut Sveriges Rengöringstekniska Förbund (SRTF) 2002.

Tanska	Ruotsi	Norja	Suomi	Englanti
Neutralt universalrengøringsmiddel og håndopvaskemiddel	Allrengöringsmedel och handdiskmedel	Nøytralt universalrengjøringsmiddel og håndopvaskemiddel	Yleispuhdistusaineet ja käsiastianpesuaineet	Neutral all purpose cleaners and washing up liquids
Grundrens	Grovrengöringsmedel	Alkalisk grovrengjøringsmiddel	Emäksiset ja vahvasti emäksiset puhdistusaineet pH 9 – 14	Heavy-duty cleaners pH 9 – 14
Neutralt/alkalisk sanitetsrengøringsmiddel	Neutralt/alkalisk sanitetsrengöringsmedel	Nøytralt/alkalisk sanitærrengjøringsmiddel	Saniteettitilojen puhdistus-aineet, joiden pH on 6,5-11	Cleaners for sanitary facilities (pH 6,5 – 11)
Surt sanitetsrengøringsmiddel	Surt sanitetsrengöringsmedel	Surt sanitærrengjøringsmiddel	Happamat saniteettitilojen puhdistusaineet ja kalkinpoistoaineet	Acid cleaner for sanitary facilities
Vaskeplejemiddel uden voks	Tvättpolish	Vaskepolish	Lattianhoitoaine A, polymeeripitoinen pesuveteen lisättävä lattianhoitoaine	Wash-and-shine floor cleaners
Vaskeplejemiddel med voks	Tvättvax	Vaskevoks	Lattianhoitoaine B, vahapitoinen pesuveteen lisättävä lattianhoitoaine	Wash-and-wax floor cleaners
Brun sæbe	Grøn såpa	Grønnsåpe	Saippuapohjaiset puhdistusaineet	Brown soap, soap based floor cleaners
Spraypoleringmiddel	Spraypoleringsmedel	Spraypolish	Sumupuhdistusaineet	Cleaners for spray buffing
Imprægneringsmiddel for mopper	Impregneringsmedel för moppar	Moppeimpregneringsmiddel	Moppien kyllästysaineet	Impregnants for mop cloth
Vaskemiddel	Tvättmedel	Vaskemiddel	Pyykinpesuaineet	Detergents
Pletfjerningsmiddel	Fläckborttagningsmedel	?	Tahrannoistinta	Stain removers
Skurecreme	Skurkräm	Skurecreme	Hankausaineet	Scouring creams
Tæpperensemiddel	Tvättmedel för mattor	Tepperensemiddel	Mattojen pesuaineet	Detergents for carpets
Grundpolish	Grundpolish	Grunnpolish	Pohjustusvahat	Sealers, primers
Gulvpolish	Golvpolish	Gulvpolish	Lattiavahat	Floor finish
Polishfjerner	Polishborttagningsmedel	Polishfjerningsmiddel	Vahanpoistoaineet	Strippers
Overfladedesinfektionsmiddel	Ytdesinfektionsmedel	Desinfeksjonsmiddel	Pintojen desinfiointiaaineet	Hard surface disinfectants

Liite 3 Kemikaalit

Tätä lomaketta on käytettävä kemikaaleja koskeviin ilmoituksiin. Jos hakija haluaa lisätä rivejä lomakkeeseen, hän voi tilata lomakkeen sähköisessä muodossa Pohjoismaiselta ympäristömerkinnän sihteeristöltä. Jos hakijalla on kemikaalitoimittajilta saatuja tulosteita, hän voi liittää ne mukaan ja siirtää yhteenlasketut tiedot näistä tulosteista tähän lomakkeeseen.

Kemikaalin toimittaja	Kemikaalin markkinointinimi	Kemikaalin käyttökohde ja -tarkoitus	Hankintamäärä vuodessa (litraa)	Tiivistetyt tuotteet Aktiivivainepitoisuus vähintään 30 %	Ympäristömerkityn kemikaalin lupanumero
RIVIT!					

Kemikaalien yhteismäärä (litraa)
Ympäristömerkittyjen kemikaalien määrä (litraa)
Ympäristömerkittyjen kemikaalien osuus (%)
Tiivistettyjen tuotteiden osuus (%)

Liite 4 Ympäristö- ja laatujohtaminen

Menettelytapa kattaa kaiken palveluntarjoajan suorittaman siivouksen lukuun ottamatta erikoissiivousta.

Alkuperäisen hakemuksen kopion ja hakemuksen muun dokumentaation sijainti:

Vuosiraporttien pohjana olevan kirjanpitoaineiston sijainti (katso O17):

---

1 Organisaatio ja ympäristömerkinnästä vastaavat henkilöt (O16)

Pohjoismaisen ympäristömerkinnän yhteyshenkilö:

Ympäristövastaava:

Laatuvastaava: _____

Markkinointivastaava: _____

Henkilöstövastaava: _____

Laatuvastaava vastaa laatu järjestelmästä.

2 Organisaatio (O16)

Kerro lyhyesti, miten kohdassa 1 mainitut vastuuhenkilöt on sijoitettu eri osastoihin tai organisaatioyksiköihin ja miten nämä osastot on organisoitu suhteessa toisiinsa. Vaihtoehtoisesti voidaan liittää mukaan organisaatiokaavio, jossa on vastaavat tiedot.

---

3 Poikkeamien, reklamaatioiden, valituksien ja suunniteltujen muutosten dokumentointia, käsittelyä ja raportointia koskevat menettelyt (O15)

Näiden menettelyohjeiden tarkoituksena on varmistaa, että Joutsenmerkin vaatimukset täyttyvät poikkeus-, reklamaatio- ja muutostapauksissa.

Yhteyshenkilö vastaa odottamattomien poikkeamien ja suunniteltujen muutoksien dokumentoinnista ja käsittelystä sekä kaikesta raportoinnista Pohjoismaiselle ympäristömerkinnälle. Vastuu voidaan delegoida muille.

Muutokset

Suunniteltaessa muutoksia Joutsenmerkin käyttöoikeuden kattavaan toimintaan suhteessa alkuperäiseen hakemukseen yhteyshenkilön on tiedusteltava tätä mahdollisuutta kirjallisesti Pohjoismaiselta ympäristömerkinnältä, ennen kuin muutos tehdään. Kyseessä voivat olla esimerkiksi kemikaalien tai siivousmenetelmien vaihto.

Yhteyshenkilö ratkaisee, vaikuttaako muutos kriteerien täyttymiseen. Kirjeessä Pohjoismaiselle ympäristömerkinnälle yhteyshenkilö ilmoittaa, mitä muutokseen sisältyy ja miten se vaikuttaa ympäristömerkkikriteerien täyttymiseen. Lisäksi yhteyshenkilö liittää mukaan täytetyn ja allekirjoitetun hakemuslomakkeen ympäristömerkin käyttöoikeuden muutoksesta tai laajennuksesta.

Muutos toteutetaan vasta, kun Pohjoismaiselta ympäristömerkinnältä on tullut hyväksyntä. Yhteyshenkilö huolehtii siitä, että kaikki Pohjoismaisen ympäristömerkinnän kanssa käyty kirjeenvaihto dokumentoidaan ja säilytetään alkuperäisen hakemuksen kanssa.

Poikkeamat

Jos tapahtuu odottamattomia poikkeamia, jotka vaikuttavat ympäristömerkkikriteerien täyttymiseen, yhteyshenkilö ilmoittaa Pohjoismaiselle ympäristömerkinnälle kirjallisesti heti poikkeaman tapahduttua. Yhteyshenkilö ratkaisee alustavasti, vaikuttavatko poikkeamat kriteerien täyttymiseen. Poikkeama voi olla esimerkiksi se, että vuosiraportti osoittaa, etteivät vaatimukset enää täyty. Yhteyshenkilö lähettää kuitenkin aina poikkeamaraportin, jos Pohjoismainen ympäristömerkintä sitä pyytää.

Poikkeamaraportissa on kuvaus siitä, mitä poikkeama koskee:

- Selvitys poikkeaman laajuudesta.
- Selvitys siitä, miten poikkeama on tapahtunut.

- Kuvaus siitä, mitä on tehty poikkeaman korjaamiseksi.
- Suunnitelma vastaavien poikkeamien ennalta ehkäisemiseksi.

Jos suunnitelmaan sisältyy muutoksia, jotka vaikuttavat alkuperäisen hakemuksen tietoihin, yhteyshenkilö käsittelee näitä samoin kuin suunniteltuja muutoksia.

Yhteyshenkilö huolehtii siitä, että kaikki kirjeenvaihto Pohjoismaisen ympäristömerkinnän kanssa dokumentoidaan ja säilytetään alkuperäisen hakemuksen kanssa.

Reklamaatiot

Laatuvastaava vastaa reklamaatioiden ja valitusten käsittelymenettelystä. Menettelyn on oltava sellainen, että jos reklamaatio tai valitus aiheuttaa poikkeaman, yhteyshenkilölle on ilmoitettava tästä, jotta hän voi käsitellä poikkeamaa edellä kuvatulla tavalla.

---

4 Kirjanpitoa ja kirjauksia koskeva menettely (O17)

Tämän menettelytavan tarkoituksena on varmistaa asianmukainen kirjanpito, kirjaukset ja oikea vuosiraportin teko.

Pohjoismaisen ympäristömerkinnän yhteyshenkilö vastaa kirjanpidosta, kirjauksista ja vuosiraportin teosta. Niin kauan kuin ympäristömerkin käyttöoikeus on voimassa, yhteyshenkilö täyttää vuosiraportin kerran vuodessa. Vastuu voidaan delegoida muille.

Yhteyshenkilö tutkii, onko hakemuksen suhteen tapahtunut muutoksia ja täytyvätkö ympäristömerkin vaatimukset yhä. Jos vaatimukset eivät täyty, muutosta käsitellään poikkeamana (katso kohta 3). Yhteyshenkilö varmistaa, että vuosiraportteja säilytetään alkuperäisen hakemuksen kanssa niin kauan kuin ympäristömerkin käyttöoikeus on voimassa.

Yhteyshenkilö varmistaa, että toimittajien vuositulosteita, laskuja, tilijärjestelmien tulosteita ym. dokumentaatiota säilytetään hakemuksen yhteydessä Pohjoismaisen ympäristömerkinnän mahdollista tarkastusta varten niin kauan kuin ympäristömerkin käyttöoikeus on voimassa.

Vuosiraportin on sisällettävä vähintään seuraavat tiedot, jotka osoittavat, että Joutsenmerkin vaatimukset täyttyvät yhä:

1. Selvitys vuoden aikana siivottujen neliömetrien määrästä (yksikkö: m²)
2. Kokonaiskemikaalikulutus vuoden aikana (yksikkö: µl kemikaaleja/m²)
Kokonaiskemikaalikulutuksen pisteytys (vaatimus P1)
3. Ympäristömerkittyjen kemikaalien osuus vuoden aikana (yksikkö: % kokonaiskemikaalikulutuksesta)
Ympäristömerkittyjen kemikaalien osuuden pisteytys (vaatimus P2)
4. Tiivistettyjen tuotteiden osuus vuoden aikana (aktiiviainepitoisuus väh. 30 %) (yksikkö: % kokonaiskemikaalikulutuksesta)
Tiivistettyjen tuotteiden osuuden pisteytys (vaatimus P3)
5. Kuljetuksen polttoaineenkulutus tai polttoaineen hyödyntäminen vuoden aikana (yksikkö: joko ml polttoainetta/m² tai litraa polttoainetta/100 km).
Kuljetuksen pisteytys (vaatimus P4 tai P5)
6. Jätepussien kulutus vuoden aikana (Yksikkö: mg pusseja/m²)
Jätepussien pisteytys (vaatimus P6)
7. Ympäristömerkittyjen tuotteiden käyttö vuoden aikana vaatimusten P9 ja P10 mukaisesti

5 Siivouksen laadunvarmistusta koskeva menettely (O10)

Tämän menettelytavan tarkoituksena on varmistaa, että siivous suoritetaan laadunvarmistusjärjestelmän mukaisesti.

Laatuvastaava vastaa laatupolitiikasta sekä laadunohjaus- ja tarkastusmenettelyistä. Vastuu voidaan delegoida muille.

Laatuvastaava huolehtii siitä, että laatupolitiikan ja tarkastusmenettelytapojen mahdolliset muutokset käsitellään tämän liitteen kohdassa 3 Suunnittelut muutokset kuvatus menettelytavan mukaisesti.

Päiväys:

Yrityksen nimi:

Laatuvastaavan allekirjoitus:

Nimenselvennys:

Liite 5 Vaatimuksen O14 dokumentaatio

Vaatimuksen O14 dokumentaatio kussakin Pohjoismaassa:

- Tanskassa:** Kopio arvonlisä- ja työnantajarekisteritodistuksista sekä yritystunnus.
Ruotsissa: Kopio verohallinnon täytetystä lomakkeesta (SKV 4820).
Norjassa: Verotustodistus.

  - Verohallinnolta (lomake 1244): dokumentaatio arvonlisäveromaksusta.
  - Kunnallistoimistosta/verottajalta: dokumentaatio työnantajamaksusta.

Esimerkiksi Oslon kunta:
<https://lextra.oslo.kommune.no/app/snok/kem/kem001/>

Suomessa: Kaupparekisteriote (www.ytj.fi)

Islannissa:
- Tanskassa:** Todistus SKATista, että yrityksellä ei ole verovelkoja Tanskassa.
Ruotsissa: Kopio yrityksen viimeisimmästä verohallinnon tiliotteesta.
Norjassa: Jos yrityksellä on verorästejä, ne käyvät ilmi verotustodistuksesta, katso kohta 1.

Suomessa: Verovelkatodistus (todistus voidaan tilata Internet-lomakkeella, www.vero.fi tai virka-aikana verohallinnon palvelunumerosta 020 697 033)

Islannissa:
- Tanskassa:** Joko dokumentaatio jäsenyydestä työnantajaliitossa tai kopio ammattiliiton kanssa tehdystä työehtosopimuksesta.
Ruotsissa: Dokumentaatio jäsenyydestä asianmukaisessa työnantajaliitossa sekä Almega Tjänsteförbundenissa.
Norjassa: Joko dokumentaatio jäsenyydestä työnantajaliitossa tai kopio ammattiliiton kanssa tehdystä työehtosopimuksesta.

Suomessa: Lausunto ammattiliitosta

Islannissa:
- Kopio edellisen tilikauden tilintarkastetusta kirjanpidosta.
- Ei dokumentaatiota hakemuksen yhteydessä. Pohjoismainen ympäristömerkintä voi vaatia välttämätöntä dokumentaatiota tarvittaessa.
- Tarkastetaan tarkastuskäynnillä.

Alihankkijayritykset:

- Tanskassa:** Joko dokumentaatio jäsenyydestä työnantajaliitossa tai kopio ammattiliiton kanssa tehdystä työehtosopimuksesta.

Ruotsissa: Dokumentaatio jäsenyydestä asianmukaisessa työnantajaliitossa sekä Almega Tjänsteförbundenissa.

Norjassa: Joko dokumentaatio jäsenyydestä työnantajaliitossa tai kopio ammattiliiton kanssa tehdystä työehtosopimuksesta.

Suomessa: Lausunto ammattiliitosta

Islannissa:
- Tanskassa:** Kopio arvonlisä- ja työnantajarekisteritodistuksista sekä yritystunnus.

Ruotsissa: Kopio verohallinnon täytetystä lomakkeesta (SKV 4820).

Norjassa: Verotustodistus.

  - Verohallinnolta (lomake 1244): dokumentaatio arvonlisäveromaksusta.
  - Kunnallistoimistosta/verottajalta: dokumentaatio työnantajamaksusta.

Esimerkiksi Oslon kunta:
<https://lextra.oslo.kommune.no/app/snok/kem/kem001/>

Suomessa: Kaupparekisteriote (www.ytj.fi)

Islannissa:
3. Selvitys alihankkijalta siitä, että hakijalle tehtävät työt suorittaa alihankkijan oma henkilökunta ja ettei alihankkija osta palveluja muilta alihankkijoilta hakijan töiden suorittamiseen.

Liite 6 Ympäristömerkitsemättömien kemikaalien aineosat

Kemikaalin valmistajan selvitys

Tuotteen nimi: _____

Sisältääkö tuote seuraavia aineosia:

Reaktiivisia klooriyhdisteitä, esim natriumhypokloriittia?	Kyllä ☐	Ei ☐
Klooriorgaanisia yhdisteitä?	Kyllä ☐	Ei ☐
Bentsalkoniumkloridia?	Kyllä ☐	Ei ☐
Alkyyliifenolietoksylaattia (APEO) tai APEO-johdannaisia?	Kyllä ☐	Ei ☐
Lineaarisia alkylbensensulfonaatteja (LAS)?	Kyllä ☐	Ei ☐
EDTA: ta, DTPA: ta tai NTA: ta?	Kyllä ☐	Ei ☐
Hopeananopartikkeleita?	Kyllä ☐	Ei ☐
Perfluorattuja tai polyfluorattuja alkyyliyhdistetiä (PFAS)?	Kyllä ☐	Ei ☐
Metyylidibromo Glutaronitriiliä (MG)?	Kyllä ☐	Ei ☐
Optisia kirkasteita?	Kyllä ☐	Ei ☐

Päivämäärä: _____

Yrityksen nimi: _____

Yhteyshenkilön nimi: _____

Allekirjoitus: _____

Liite 7 Joutsenmerkittyjen siivouspalveluiden markkinointi

Olemme tutustuneet Pohjoismaisen ympäristömerkin käyttöä koskeviin sääntöihin, jotka on esitetty ”Tuotteiden pohjoismaista ympäristömerkintää koskevat säännöt” –asiakirjassa, päivätty 12. joulukuuta 2001. Vakuutamme, että mainittuja sääntöjä noudatetaan markkinoinnissa.

Vakuutamme, että olemme tutustuneet siivouspalveluita koskeviin Joutsenmerkin kriteereihin.

Vakuutamme, että siivouspalveluita markkinoiville työntekijöillemme tiedotetaan ko. tuoteryhmän kriteereistä ja tuotteiden pohjoismaista ympäristömerkintää koskevista säännöistä”.

Paikka ja aika

Yritys

Yhteyshenkilö

Puhelin

Nimenselvennys

Sähköposti

Markkinoinnin vastuuhenkilö

Puhelin

Nimenselvennys

Sähköposti

Henkilöstövaihdon yhteydessä pitää ympäristömerkinnälle toimittaa uusi ajan tasalla oleva vakuutus.

Liite 8 GHS-järjestelmä (Globally Harmonised System)

Seuraavassa asiakirjassa on kuvattu EU:n uusi luokitusjärjestelmä:

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS (EY) N:o 1272/2008, annettu 16. päivänä joulukuuta 2008, aineiden ja seosten luokituksesta, merkinnöistä ja pakkaamisesta sekä direktiivien 67/548/EY ja 1999/45/EY muuttamisesta ja kumoamisesta ja asetuksen (EY) N:o 1907/2006 muuttamisesta.

Asetus on tullut voimaan, ja sen soveltaminen on parhaillaan käynnissä. Kun asetus on otettu käyttöön kokonaan, Joutsenmerkin käyttöoikeuden haltijan on dokumentoitava kemikaaleja koskevat vaatimukset asetuksen mukaisesti. Siirtymäaikana hakija voi valita jommankumman luokitusmenetelmän.

Jäljempänä on kuvaukset kemiallisten tuotteiden luokitusvaatimuksista uuden asetuksen mukaisesti.

Siksi Pohjoismainen ympäristömerkintä edellyttää, ettei yksikään käytetyistä tuotteista saa olla seuraavien luokitusten mukainen:

Huomaa: kemiallisten tuotteiden ja niihin sisältyvien aineiden valmistaja vastaa luokituksesta.

Taulukko 8. Vaatimuksen O6 ehdot GHS-järjestelmän mukaan englanniksi.

Classification	Danger classes and risk phrases Preparation Directive 1999/45/EEG	GHS (Globally Harmonised System)
Dangerous for the environment	N with R50, R50/53 or R51/53. R52, R53 or R52/53 without N	Ecotoxicity Acute Category 1, H400, Ecotoxicity Chronic Category 1, H410, Ecotoxicity Chronic Category 2, H411, Ecotoxicity Chronic Category 3, H412 or Ecotoxicity Chronic Category 4, H413
Carcinogenic	Carc with R40, R45 and/or R49	Carcinogenicity Category 1A or 1B, H350 Carcinogenicity Category 2, H351
Mutagenic	Mut with R46 and/or R68	Germ Cell Mutagenicity Category 1A or 1B, H340 Germ Cell Mutagenicity Category 2, H341
Toxic for reproduction	Rep with R60, R61, R62, R63 and/or R64	Reproductive Toxicity Category 1A or 1B, H360 and/or H362 or Reproductive Toxicity Category 2, H361 and/or H362
Very toxic	Tx (T+ in Norway)	Acute Toxicity Category 1 with H300, H310 and/or H330, Acute Toxicity Category 2 with H300, H310 and/or H330, Specific Target Organ Toxicity after Single Exposure

Pohjoismainen Ympäristömerkintä
Siivouspalvelut 076/ 2.2
11.5.2011

		Category 1 with H370 and/or Specific Target Organ Toxicity after Single Exposure Category 2, with H371
Toxic	T	Acute Toxicity Category 3, with H301, H311 and/or H331, Specific Target Organ Toxicity after Single Exposure Category 1 with H370, Specific Target Organ Toxicity after Single Exposure Category 2 with H371 and/or Specific Target Organ Toxicity after Repeated Exposure Category 1, with H372
Harmful to health	Xn (Exception: professional products may be labelled with R20, R21 and/or R22 – if the packaging is designed in such a way that the user does not come into contact with the product)	Acute Toxicity Category 4, with H312 and/or H332, Specific Target Organ Toxicity after Single Exposure Category 2 with H373, Aspiration Hazard Category 1 with H304, and/or Specific Target Organ Toxicity after Single Exposure Category 3 with H335 and/or H336
Allergenic	Xn with R42 or Xi with R43	Respiratory Sensitisation Category 1, with H334 and/or Skin Sensitisation Category 1 with H317

H300 Tappavaa nieltynä.

H301 Myrkyllistä nieltynä.

H304 Voi olla tappavaa nieltynä ja joutuessaan hengitysteihin.

H310 Tappavaa joutuessaan iholle.

H311 Myrkyllistä joutuessaan iholle. .

H312 Haitallista joutuessaan iholle..

H317 Voi aiheuttaa allergisen ihoreaktion.

H330 Tappavaa hengitettynä

H331 Myrkyllistä hengitettynä.

H332 Haitallista hengitettynä.

H334 Voi aiheuttaa hengitettynä allergia- tai astmaoireita tai hengitysvaikeuksia.

H335 Saattaa aiheuttaa hengitysteiden ärsytystä.

H336 Saattaa aiheuttaa uneliaisuutta ja huimausta.

H340 Saattaa aiheuttaa perimävaurioita (mainitaan altistumisreitti, jos on kiistatta osoitettu, että vaara ei voi aiheutua muiden altistumisreittien kautta)

H341 Epäillään aiheuttavan perimävaurioita (mainitaan altistumisreitti, jos on kiistatta osoitettu, että vaara ei voi aiheutua muiden altistumisreittien kautta).

H350 Saattaa aiheuttaa syöpää (mainitaan altistumisreitti, jos on kiistatta osoitettu, että vaara ei voi aiheutua muiden altistumisreittien kautta)..

H351 Epäillään aiheuttavan syöpää (mainitaan altistumisreitti, jos on kiistatta osoitettu, että vaara ei voi aiheutua muiden altistumisreittien kautta).

H360 Saattaa heikentää hedelmällisyyttä tai vaurioittaa sikiötä (mainitaan tiedetty spesifinen vaikutus) (mainitaan altistumisreitti, jos on kiistatta osoitettu, että vaara ei voi aiheutua muiden altistumisreittien kautta).

H361 Epäillään heikentävän hedelmällisyyttä tai vaurioittavan sikiötä (mainitaan altistumisreitti, jos on kiistatta osoitettu, että vaara ei voi aiheutua muiden altistumisreittien kautta).

H362 Saattaa aiheuttaa haittaa rintaruokinnassa oleville lapsille.

H370 Vahingoittaa elimiä tai mainitaan kaikki tiedetyt kohde-elimet (mainitaan altistumisreitti, jos on kiistatta osoitettu, että vaara ei voi aiheutua muiden altistumisreittien kautta).

H371 Saattaa vahingoittaa elimiä (tai mainitaan kaikki tiedetyt kohde-elimet) (mainitaan altistumisreitti, jos on kiistatta osoitettu, että vaara ei voi aiheutua muiden altistumisreittien kautta).

H372 Vahingoittaa elimiä (mainitaan kaikki tiedetyt kohde-elimet) pitkäaikaisessa tai toistuvassa altistumisessa (mainitaan altistumisreitti, jos on kiistatta osoitettu, että vaara ei voi aiheutua muiden altistumisreittien kautta).

H373 Saattaa vahingoittaa elimiä (mainitaan kaikki tiedetyt kohde-elimet) pitkäaikaisessa tai toistuvassa altistumisessa (mainitaan altistumisreitti, jos on kiistatta osoitettu, että vaara ei voi aiheutua muiden altistumisreittien kautta).

H400 Erittäin myrkyllistä vesieliöille.

H410 Erittäin myrkyllistä vesieliöille, pitkäaikaisia haittavaikutuksia.

H411 Myrkyllistä vesieliöille, pitkäaikaisia haittavaikutuksia.

H412 Haitallista vesieliöille, pitkäaikaisia haittavaikutuksia.

H413 Voi aiheuttaa pitkäaikaisia haittavaikutuksia vesieliöille.